

УДК: 811.111
**САМОСТІЙНА НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНА
ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ**

*Мищенко Ю. В. – викладач кафедри іноземних мов
МНАУ*

*Ігнатенко Ж. В. – викладач кафедри іноземних мов
МНАУ*

В статті розглядаються особливості організації самостійної роботи студентів з урахуванням сучасних вимог та умов навчання, методи її ефективної організації як невід'ємної складової в системі освітнього середовища.

Згідно з Положенням "Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах", самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних завдань час.

Доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці і дії, є найміцнішими. В процесі викладання навчального матеріалу засвоюється 15 відсотків інформації, що сприймається на слух, 65 відсотків - слух і зір. Якщо ж навчальний матеріал опрацьовується самостійно (індивідуально), виконується завдання від його постановки до аналізу отриманих результатів, то засвоюється не менше 90 відсотків інформації. Сучасному суспільству необхідні фахівці, здатні оперативно приймати нестандартні рішення, діяти творчо, самостійно. Основним засобом формування цих рис є самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів. Саме тому вища школа поступово, але неухильно переходить від передачі інформації до керівництва навчально-

пізнавальною діяльністю, формування у студентів навиків самостійної творчої роботи.

Самостійна навчально-пізнавальна робота студентів - різноманітні види індивідуальної і колективної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або в позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі. Вона є завершальним етапом розв'язання навчально-пізнавальних завдань, які розглядалися на лекціях, семінарах, практичних і лабораторних заняттях. Адже знання можна вважати надбанням студента тільки за умови, що він приклав для їх здобуття свої розумові і практичні зусилля.

Самостійна робота студентів сприяє формуванню самостійності, ініціативності, дисциплінованості, точності, почуття відповідальності, необхідних майбутньому фахівцю у навчанні і професійній діяльності.

Щоб самостійна робота приносила хороші результати, її необхідно планувати і організовувати у поєднанні з іншими формами навчання. Вирішальним у цьому є ретельний відбір викладачами і кафедрою змісту та обсягу навчального матеріалу для самостійного опрацювання студентами.

У першу чергу необхідно досить чітко визначити, що ж таке самостійна робота студентів. У загальному випадку це будь-яка діяльність, пов'язана з вихованням мислення майбутнього професіонала. Будь-який вид занять, що створює умови для зародження самостійної думки, пізнавальної активності студента пов'язаний із самостійною роботою. У широкому сенсі під самостійною роботою слід розуміти сукупність усієї самостійної діяльності студентів як в навчальній аудиторії, так і поза нею, в контакті з викладачем і в його відсутності.

Самостійна робота реалізується:

1. Безпосередньо в процесі аудиторних занять - на лекціях,

практичних і семінарських заняттях, при виконанні лабораторних робіт.

2. У контакті з викладачем поза рамками розкладу - на консультаціях з навчальних питань, в ході творчих контактів, при ліквідації заборгованостей, при виконанні індивідуальних завдань і т.д.

3. У бібліотеці, вдома, в гуртожитку, на кафедрі при виконанні студентом навчальних і творчих завдань.

Межі між цими видами робіт досить розмиті, а самі види самостійної роботи перетинаються.

Таким чином, самостійна робота студентів може відбуватися як в аудиторії, так і поза нею. Тим не менше, розглядаючи питання самостійної роботи студентів, зазвичай мають на увазі в основному позааудиторну роботу.

Під час організації самостійної роботи студентів реалізуються методологічні підходи:

диференційний, що дозволяє розширити доступність навчання, відбувається поліпшення якості навчання, впроваджуються інноваційні технології, використовуються додаткові освітні ресурси, що призводить до посилення ролі самостійної роботи студентів;

системний, що характеризує активне використання інформаційних технологій як ефективні методи, що забезпечують не тільки системність, а й структурно-функціональний зв'язок навчального матеріалу.

Інноваційні освітні технології спрямовані на те, щоб підвищити інтерес до навчання, привчити студента працювати самостійно, бути компетентним та мобільним, адаптуватися до вимог сучасного суспільства.

Провідну роль в організації самостійної роботи студентів мають інформаційні технології, бо вони відкривають студентам доступ до самоосвіти, розширюють можливості для творчості, неординарного підходу у вирішенні виробничих ситуацій, це не просто засоби навчання, а й якісно нові технології в підготовці

конкурентоспроможних фахівців, в переході від початкового до вищого рівнів самостійності.

Контроль самостійної роботи студентів включає:

- перевірку конспектів, рефератів, розв'язаних задач, розрахунків, виконаних графічних вправ, індивідуальних завдань;

- відповіді на контрольні або тестові питання.

Окрім самостійного засвоєння знань студенти мають опанувати методи аналізу, синтезу, узагальнення інформації.

Контроль за самостійною роботою студентів виконує дві форми: коригуючу (полягає у своєчасному виявленні помилок) і стимулюючу (є своєрідним зовнішнім поштовхом до діяльності).

Відповідно до цих форм виділяють два види контролю: за процесом і за результатом. Контроль за процесом передбачає пильну увагу за кожним «кроком» виконуваної діяльності. При цьому поточна діяльність порівнюється з еталонною, запрограмованою діяльністю. Контроль за результатами передбачає повну свободу студентів у здійсненні процесу діяльності, але ставить їх перед необхідністю вчасно подати конкретний результат. Такий контроль доцільний щодо самостійної роботи, бо кінцевий її результат завжди відображений в конкретних виконаннях: креслення, конспект, реферат, усна відповідь тощо.

Контролюючи самостійну роботу студентів, слід виходити з того, що головним у ній є сама її структура як діяльності, передусім її мотиви, цілі: чим спонукається самостійна робота; на розв'язання яких проблем вона спрямована; чому ці проблеми цікавлять студента тощо. Тобто основним об'єктом в самостійній роботі, який підлягає контролюючій функції, є знайдені і випробувані студентом шляхи пошуку, постановки і розв'язання проблем.

Важливим для професійної освіти є навчити студента опанувати професійну термінологію, оперувати спеціальною термінологією, аргументовано висловлювати власну думку, аналізувати факти, опонувати та вміти вести дискусію. В зв'язку з цим значення набуває самостійна робота з додатковими джерелами (глосаріями, енциклопедіями, словниками, базами даних), що забезпечує можливість зіставлення матеріалу, узагальнення, порівняння, аналізу, класифікації.

Інша важлива проблема для студентів – відбір необхідної, змістовно цінної інформації в рамках будь-якої навчальної програми. Часто перед студентами постає проблема відсутності розуміння ступеню необхідності інформації та можливостей її застосування.

Педагогічно доцільно організована самостійна робота студентів спонукає їх отримувати навчальну інформацію з різноманітних джерел (від підручника – до інтернету), формує в них навички самостійного планування і організації власного навчального процесу, що забезпечує перехід до неперервної освіти (самоосвіти) після завершення навчання у вищому навчальному закладі, дає змогу максимально використати сильні якості особистості завдяки самостійному виборіві часу та способів роботи, джерел інформації.

Самостійна робота студентів сприяє формуванню самостійності, ініціативності, дисциплінованості, точності, почуття відповідальності, необхідних майбутньому фахівцю у навчанні й фаховій діяльності.

Література:

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. - К. : Академвидав, 2007. - 616 с. 2. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. - К. : Знання-Прес, 2008, с.447.

2. Аношкина Г. Формування в учнів бажання і вміння вчитися. / Г. Аношкі-на // Українська мова й література в сучасній школі. – 2012. - №10. с.38-39

3. Артюхова О. В., Игнатенко Ж. В., Лапчевская Т. Л. Developing Students Cognitive Activity, Their Wiliness and Ability to Study. // Международная заочная научно-практическая конференция. – «Научная дискуссия: вопросы педагогики и психологи». Часть II. (21 март, 2013) – Москва. с.137-142

4. Игнатенко Ж. В., Лапчевская А. Л., Мищенко Ю. В. Motivating Students To Study English And Developing Their Cognitive Activity At Non-Specialized High Schools. // Международная заочная научно-практическая конференция. – «Научная дискуссия: вопросы педагогики и психологи». – сентябрь, 2013 – Москва.

5. Методи активізації пізнавальної діяльності. // Історія та правознавство. – 2007. - № 12. - с.6-17

6. Moskalikova R. How to Make Learners More Involved in the Learning Process. / Moskalikova R. // Матеріали Международной научной конференции – Минск, 21-56.

УДК 372.881.111.1

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Бернацька Г.С. – викладач I категорії Технологіко-економічного коледжу МНАУ

Розглянуті можливості використання Інтернет-ресурсів під час викладання дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням».